

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 12

SEPTEMBER 2017

**GESKIEDENIS V1
MEMORANDUM**

PUNTE: 150

Hierdie memorandum bestaan uit 22 bladsye.

1. BRONGEBASEERDE VRAE

1.1 Die volgende kognitiewe vlakke is gebruik om brongebaseerde vrae te ontwikkel.

KOGNITIEWE VLAKKE	HISTORIESE VAARDIGHEDE	GEWIGS-TOEKENNING VAN VRAE
VLAK 1	<ul style="list-style-type: none"> • Onttrek inligting uit bronne. • Selektoring en organisasie van relevante inligting uit bronne. • Definieer historiese begrippe/terme. 	30% (15 punte)
VLAK 2	<ul style="list-style-type: none"> • Interpretasie van bewyse uit bronne. • Verduidelik inligting verkry uit bronne. • Analiseer bewyse uit bronne. 	40% (20 punte)
VLAK 3	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreteer en evalueer bewyse uit bronne. • Skakel met bronne om bruikbaarheid, betroubaarheid, eensydigheid en beperkings vas te stel. • Vergelyk en kontrasteer interpretasies en perspektiewe in die bronne en kom tot onafhanklike gevolgtrekkings. 	30% (15 punte)

1.2 Die inligting hieronder dui aan hoe brongebaseerde vrae geassesseer word:

- By die nasien van brongebaseerde vrae moet krediet gegee word vir enige ander geldige en toepaslike standpunte, argument, bewyse of voorbeelde.
- Met die toekenning van punte moet aandag gegee word aan hoe daar aan die vereistes van die vraag voldoen is.
- In die nasienriglyn word die vereistes van die vraag (vaardighede waaraan aandag gegee moet word) sowel as die vlak van die vraag in kursiefgedrukte skrif aangedui.

1.3 Assesseringsprosedures vir brongebaseerde vrae

- Gebruik 'n regmerk (✓) vir elke korrekte antwoord
- Gee aandag aan die puntetoekenning bv. (2 x 2) wat neerkom op twee redes en word twee punte elk toegeken (✓✓ ✓✓); (1 x 2) wat neerkom op een rede en twee punte toegeken word (✓✓)
- Indien 'n vraag 4 punte tel word 4 regmerke (✓✓✓✓) aangedui.

Paragraafvraag

Paragrafe behoort globaal (holisties) geassesseer te word. Beide die inhoud en die struktuur van die paragraaf moet in berekening gebring word wanneer punte toegeken word. Die volgende stappe moet gebruik word wanneer 'n antwoord op 'n paragraafvraag geassesseer word:

- Lees die paragraaf en plaas 'n kolpunt (.) by elke punt binne-in die teks waar die kandidaat relevante bewyse gebruik het om die vraag te beantwoord.
- Lees die paragraaf weer om die mate te evalueer waarin die kandidaat in staat was om relevante bewyse te gebruik om die paragraaf te beantwoord.
- Maak regmerkies (✓) wat aan die kandidaat toegeken is vir die paragraaf aan die einde van die paragraaf; sowel as die vlak (1,2, of 3) soos aangedui in die holistiese rubriek en gee 'n kort kommentaar bv.

_____ . _____ . _____
 _____ . _____ . _____
 ✓✓✓✓

Vlak 2

Gebruik meestal relevante bewyse om die paragraaf te skryf.

- Tel al die regmerke vir die brongebaseerde vrae op en skryf dan die punt aan die regterkantse onderste kantlyn, bv.

32
50
- Maak seker dat die totale punte akkuraat na die buiteblad van die antwoordeboek oorgedra word.

2. OPSTELVRAE**2.1 Die opstelvrae vereis dat kandidate:**

- In staat sal wees om hul argument op 'n logiese en samehangende wyse te stel. Hulle moet die relevante inligting kan selekteer, organiseer en bymekaarvoeg sodat dit vir hulle moontlik sal wees om 'n redelike reeks feite of 'n effektiewe argument te kan weergee om sodoende die gestelde vraag te beantwoord. Dit is noodsaaklik dat 'n opstel 'n inleiding, 'n samehangende en gebalanseerde liggaam van bewyse en 'n slot het.

2.2 Nasien van opstelvrae

- Nasieners moet daarop let dat die inhoud van die antwoord gelei sal word deur die handboeke wat by 'n spesifieke sentrum gebruik is.
- Kandidate mag enige ander toepaslike inleiding en/of samevatting hê as dit wat ingesluit is by 'n riglyn vir nasien van 'n spesifieke opstel.
- By die assessering van die oop brongebaseerde vrae moet kandidate krediet kry vir enige ander relevante antwoord.

2.3 Globale assessering van 'n opstel

Die opstel skryfwerk sal holisties (globaal) geassesseer word. Hierdie benadering vereis dat die onderwyser die totale produk as 'n geheel sal bepunt sonder om die samestellende dele individueel te bepunt. Hierdie benadering moedig die leerder aan om 'n individuele mening aan te bied deur gebruik te maak van geselekteerde feitelike bewyse om 'n argument te ondersteun. Daar sal nie van die leerder verwag word om slegs 'feite' neer te skryf om 'n beter punt te behaal nie. Hierdie benadering sal leerders ook ontmoedig om 'model-antwoorde' voor te berei en te reproduseer sonder om die spesifieke vereistes van die vraag in ag te neem. Holistiese nasien van opstelle gee krediet aan leerders se mening, ondersteun deur bewyse. Anders as by inhoudsgebaseerde nasien, word leerders met holistiese assessering nie vir ontoereikende taalgebruik gepenaliseer nie, aangesien die klem op die volgende val:

- Die konstruksie/daarstelling van 'n argument
- Die toepaslike seleksie van feitelike bewyse om sodanige argument te ondersteun
- Die leerder se interpretasie van die vraag.

2. Assesseringsprosedures vir die opstel

2.4 2.4.1 Hou die sinopsis in gedagte wanneer die skryfwerk nagesien word.

2.4.2 Tydens die deurlees van die skryfwerk moet regmerkies toegeken word vir 'n relevante inleiding (aangedui met 'n kolpunt ('bullet') in die nasienriglyne/memorandum), vir elke hoofmoment/aspek wat volledig gekontekstualiseer is en 'n relevante slotopmerking (aangedui met 'n kolpunt in die nasienriglyn/memorandum) bv. 'n antwoord waar daar 5 hoofpunte is, sal daar dus 7 regmerkies wees.

2.4.3 Die volgende addisionele simbole kan ook gebruik word:

- Inleiding, hoofaspekte en slotopmerking nie behoorlik

gekontekstualiseer nie

- Verkeerde stelling

- Irrelevante stelling

|
|
|

- Herhaling

R

- Analise

A✓

- Interpretasie

1✓

2. Die matriks

2.5 2.5.1 Gebruik van die matriks vir die assessering van opstelle.

By die nasien van opstelle, moet die kriteria gebruik word wat in die matriks voorsien word. Tydens die assessering van 'n opstel moet beide die inhoud en die aanbieding in ag geneem word. 'n Punt word toegeken by die snypunt van die inhoud en aanbieding, gebaseer op die sewe vaardigheidvlakke.

- (a) Met die eerste deurlees van die opstel word daar bepaal tot watter mate die hoofmomente gedek is om en die **inhoudsvlak** (op die matriks) vas te stel.

I	VLAK 4	

- (b) Die tweede deurlees van die opstel sal die vlak (op die matriks) van die **aanbieding** bepaal.

I	VLAK 4	
A	VLAK 3	

- (c) Ken 'n algehele punt toe met behulp van die matriks.

I	VLAK 4	} _{26–27}
A	VLAK 3	

NASIEN-MATRIKS VIR OPSTEL: TOTAAL: 50

	VLAK 7	VLAK 6	VLAK 5	VLAK 4	VLAK 3	VLAK 2	VLAK 1
AANBIEDING 	Baie goed beplande en gestruktureerde opstel. Goeie sintese van inligting. Het 'n goed gebalanseerde, oorspronklike argument ontwikkel met bewyse. Argument deurgaans volgehou en verdedig. Onafhanklike gevolgtrekking gemaak uit bewyse om die argument te ondersteun.	Baie goed beplande en gestruktureerde opstel. 'n Relevante argument is gevolg. Bewyse gebruik om die argument te verdedig. Poog om 'n onafhanklike gevolgtrekking uit die bewyse te maak om die argument te ondersteun.	Goed beplande en gestruktureerde opstel. Poog om 'n duidelike argument te ontwikkel. Gevolgtrekking gemaak uit bewyse om die argument te ondersteun.	Argument beplan en gestruktureer. Bewyse tot 'n sekere mate gebruik om argument te ondersteun. Slotsom bereik op grond van bewyse.	Toon soms bewys van 'n gestruktureerde en beplande argument. Poog om 'n argument vol te hou. Gevolgtrekking nie duidelik ondersteun deur bewyse nie.	Poging aangewend om antwoord te struktureer. Grootliks beskrywend of poog om argument te ontwikkel. Geen poging om 'n gevolgtrekking te maak nie.	Weinig of geen poging om die opstel te struktureer nie.
INHOUD 							
VLAK 7 Vraag is ten volle beantwoord. Inhoudskeuse ten volle relevant tot argument wat gevolg is.	47–50	43–46					
VLAK 6 Vraag is beantwoord. Inhoudseleksie relevant tot argument wat gevolg is	43–46	40–42	38–39				
VLAK 5 Vraag grotendeels beantwoord. Inhoud toereikend en relevant.	38–39	36–37	34–35	30–33	28–29		
VLAK 4 Vraag herkenbaar in antwoord. Sommige weglatings of irrelevante keuse van inhoud.			30–33	28–29	26–27		
VLAK 3 Keuse van inhoud hou verband met vraag, maar beantwoord dit nie. Hou soms nie verband met die vraag nie. Weglatings.				26–27	24–25	20–23	
VLAK 2 Vraag ontoereikend beantwoord. Inhoud skraal.					20–23	18–19	14–17
VLAK 1 Vraag ontoereikend beantwoord of glad nie. Ontoereikend of irrelevante inhoud.						14–17	0–13

***Riglyne vir die toekenning van 'n punt in Vlak 1:**

- Vraag glad nie beantwoord nie/totaal irrelevante inhoud; geen poging om die opstel te struktureer nie = 0
- Vraag sluit basiese en algemene irrelevante inligting in; geen poging om die opstel te struktureer nie = 1–6
- Vraag ontoereikend en vaag beantwoord ; klein poging om die opstel te struktureer = 7–13

VRAAG 1: DIE KOUE OORLOG – DIE KUBAANSE MISSIELKRISIS**HOE HET DIE KUBAANSE MISSIELKRISIS TOT KOUE OORLOG-SPANNING TUSSEN DIE SOWJETUNIE EN DIE VERENIGDE STATE VAN AMERIKA IN DIE 1960's BYGEDRA?**1.1 1.1.1 *[Onttrekking van bewyse van uit Bron 1A – V1]*

- Verenigde State van Amerika (VSA) (1 x 1) (1)

1.1.2 *[Onttrekking van bewyse van uit Bron 1A – V1]*

- As Kuba val, sal ander Latyns-Amerikaanse lande die Sowjetunie verwerp.
- Die verlies van Kuba sou 'n terugslag vir Marxisme-Leninisme wees.
- Die statuur van die Sowjetunie sou daal indien Kuba deur die VSA ingeval sou word. (3 x 1) (3)

1.1.3 *[Onttrekking van bewyse vanuit Bron 1A – V1]*

- Dat Kuba nie deur die VSA ingeval sou word nie. (1 x 2) (2)

1.1.4 *[Verduideliking van 'n historiese konsep vanuit Bron 1A – V2]*

- Die vlootblokkade van Kuba wat sou verhoed het dat Sowjetunie se skepe missiele na Kuba uitvoer.
- Enige ander relevante antwoord. (1 x 2) (2)

1.1.5 *[Bepaling van bruikbaarheid vanuit Bron 1A – V3]*

- Die bron beklemtoon die vrese van die Sowjetunie indien Kuba kapitalisties sou word
- Die bron onthul die moontlike bedreiging van Marxisme-Leninisme.
- Dit beklemtoon die strategieë van die Sowjetunie in terme van hoe om met die VSA te deel.
- Enige ander relevante antwoord. (2 x 2) (4)

1.2 1.2.1 *[Onttrekking van bewyse van uit Bron 1B – V1]*

- Daar was 'n Sowjet militêre opbou in Kuba.
- Daar is bewyse van missielbasisse in Kuba. (1 x 2) (2)

1.2.2 *[Interpretasie van bewyse vanuit Bron 1B – V2]*

- Om die ontplooiing van Sowjet-missiele na Kuba te stop.
- Om die veiligheid en sekuriteit van die VSA te verseker.
- Om die verspreiding van kommunisme na Latyns-Amerika te verhoed.
- Om 'n boodskap aan die Sowjetunie te stuur dat die VSA Sowjet aggressie in die Westerse halfmond nie sou verdra nie.
- Enige ander relevante antwoord. (2 x 2) (2)

1.2.3 *[Interpretasie van bewyse vanuit Bron 1B – V2]*

- Die missiele was 'n bedreiging vir die veiligheid van die VSA
- Om te verhoed dat 'n kernoorlog uitbreek.
- Om die verspreiding van kommunisme na Latyns-Amerika te verhoed.
- Enige ander relevante antwoord. (2 x 2) (4)

1.2.4 *[Interpretasie van bewyse vanuit Bron 1B – V2]*

- Die VSA beskou Kuba as 'n land waar die menseregte van mense geskend was.
- Dit verwys na die siening van baie mense in die VSA dat baie Kubane daar teen hul wil gehou was.
- Verwys na die gebrek aan demokrasie in Kuba.
- Die VSA het streng ekonomiese en diplomatieke sanksies teen Kuba toegepas.
- Enige ander relevante antwoord. (2 x 2) (4)

1.3 1.3.1 *[Interpretasie van bewyse vanuit Bron 1C – V2]*

- Om die diplomatieke kanale van gesprekvoering oop te hou.
- Om die verhoging van vyandigheid tussen die VSA en die Sowjetunie te verhoed
- Om 'n oplossing vir die missielkrisis te vind.
- Om te verhoed dat 'n kernoorlog uitbreek
- Enige ander relevante antwoord. (2 x 2) (4)

1.3.2 *[Interpretasie van bewyse vanuit Bron 1C – V2]*

- Die VSA het missiele in Turkye gehad wat 'n bedreiging vir die Sowjetunie was. (1 x 2) (2)

1.4 *[Vergelyking en interpretasie van bewyse vanuit Bronne 1C en 1B – V3]*

- Bron 1C bevat bewyse van Amerikaanse missiele naby die grens van die Sowjetunie en gevolglik het die Sowjetunie in Kuba missiele ontplooi soos in Bron 1A getoon.
- In Bron 1A het die Sowjetunie aangedui dat hulle hul missiele vanaf Kuba sou onttrek, indien die onafhanklikheid van Kuba nie bedreig sou word deur die VSA nie. In Bron 1C belowe die VSA om sy missiele vanaf Turkye te onttrek.
- Beide bronne toon die risikobestuur wat kenmerkend was van die missielkrisis.
- Enige ander relevante antwoord. (2 x 2) (4)

1.5 1.5.1 *[Onttrekking van bewyse vanuit visuele leidrade; Bron 1D – V1]*

- Fidel Castro
- Nikita Khrushchev (2 x 1) (2)

1.5.2 *[Interpretasie van bewyse vanuit Bron 1D – V2]*

- Deur die missiele vanuit Kuba te onttrek, het die Sowjetunie se reputasie aansienlike skade gely.
- Alhoewel Kuba dalk 'n gevoel van verlies gevoel het, was die grootste negatiewe impak op die Sowjetunie.
- Khrushchev het geweet dat hy die respek en ondersteuning van die weermag sou verloor.
- Hy verwag dat sy posisie in die Sowjetunie bedreig sou word en dat hy dalk politieke mag sou verloor.
- Enige ander relevante antwoord. (2 x 2) (4)

1.6 *[Paragraaf – interpretasie, analise en sintese van bewyse/inligting vanuit relevante bronne – V3]*

- Die VSA ontplooi Jupiter missiele naby die grense van die Sowjetunie in 1959 om sodoende 'n militêre voordeel bo die USSR te verkry.
- Die VSA het geweet van die Sowjetmissiele wat na Kuba ontplooi was deur hul waarneming (Bron B).
- VSA het 'n vloot- en lugblokkade opgelê om die Sowjetunie te verhoed om missiele na Kuba te vervoer (Bron 1B).
- Kennedy het aangedring dat Khrushchev die missiele vanaf Kuba moes onttrek (Bron 1B).
- In Oktober 1962 Anatoly Dobrynin en Robert Kennedy van die VSA besprekings gehou oor hoe om die missielkrisis op te los (Bron 1C).
- Die wêreld was op die rand van 'n kernoorlog.
- Albei leiers het die bedreiging van 'n kernoorlog besef (Bron 1C).
- Die USSR verwyder sy missiele vanuit Kuba (Bronne 1A en 1C).
- Die VSA doen dieselfde deur sy missiele vanuit Turkye te onttrek (Bron 1C).
- Die delikate balans van mag was nietemin in stand gehou.
- Enige ander relevante antwoord. (8)

Gebruik die volgende rubriek om 'n punt toe te ken.

VLAK	KRITERIA	PUNTE
VLAK 1	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik bewyse in 'n elementêre wyse bv. toon min of geen begrip van hoe die Kubaanse missielkrisis het tot Koue Oorlog-spanning tussen die Verenigde State van Amerika en die Sowjetunie in die 1960's bygedra het. • Gebruik bewyse gedeeltelik om verslag oor onderwerp te skryf of kan nie 'n paragraaf skryf nie. 	0–2
VLAK 2	<ul style="list-style-type: none"> • Bewyse is meestal relevant en hou verband met 'n groot mate aan die onderwerp bv. toon 'n beter begrip van hoe die Kubaanse missielkrisis tot Koue Oorlog-spanning tussen die Verenigde State van Amerika en die Sowjetunie in die 1960's bygedra het. • Gebruik bewyse op 'n basiese wyse om 'n paragraaf te skryf. 	3–5
VLAK 3	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik relevante bewyse bv. demonstreer 'n deeglike begrip van hoe die Kubaanse missielkrisis tot Koue Oorlog-spanning tussen die Verenigde State van Amerika en die Sowjetunie in die 1960's bygedra het. • Bewyse hou baie goed verband met die vraag. • Gebruik bewyse baie effektief in 'n georganiseerde paragraaf wat 'n begrip van die onderwerp toon. 	6–8

(8)
[50]

VRAAG 2: ONAFHANKLIKE AFRIKA**HOE HET DIE BUITELANDSE MOONDSHEDE BY DIE ANGOLESE BURGEROORLOG NA 1975 BETROKKE GERAAK?**2.1 2.1.1 *[Verduideliking van 'n historiese konsep – V1]*

- Ideologiese oorlog tussen die VSA en die USSR.
- Kompetisie vir ideologiese oppergesag tussen kapitalisme en kommunisme.
- Oorlog van posisies, waar daar nie werklike of militêre gevegte tussen die hoof teenstanders plaasvind nie.
- Enige ander relevante antwoord. (1 x 2) (2)

2.1.2 *[Onttrekking van bewyse vanuit Bron 2A – V1]*

- VSA
- China
- USSR/Sowjetunie
- Kuba
- Zaïre
- Suid-Afrika (Enige 4 x 1) (4)

2.1.3 *[Onttrekking van bewyse vanuit Bron 2A – V1]*

- Om die gebruik van Angola as 'n basis vir rebelle wat geveg het vir die onafhanklikheid van Namibië, te beëindig. (1 x 2) (2)

2.1.4 *[Interpretasie van bewyse vanuit Bron 2A – V2]*

- Om hul onderskeie ideologieë te bevorder.
- Om Angola as 'n basis vir die bevordering van kapitalisme/kommunisme in Afrika te maak.
- Om die politieke ideologie wat in post-onafhanklike Angola posgevat het, te beïnvloed.
- Om die verskillende faksies in die burgeroorlog te ondersteun.
- Enige ander relevante antwoord. (Enige 2 x 2) (4)

2.2 2.2.1 *[Onttrekking van bewyse vanuit Bron 2B – V1]*

- Een biljoen dollar in hulp/voorraad
- 2 000 bykomende troepe (2 x 1) (2)

2.2.2 *[Bepaling van bruikbaarheid vanuit Bron 2B – V3]*

Hierdie bron is bruikbaar omdat:

- Die VSA was baie gretig om UNITA te ondersteun.
- VSA het UNITA gesien as 'n instrument om die verspreiding van kommunisme in Angola en Afrika teen te staan.
- Kuba was 'n ou bondgenoot van die MPLA en het ondersteuning aan die MPLA regering aangebied.
- Kuba ontplooi troepe en militêre toerusting in Angola.
- Die betrokkenheid van die VSA en Kuba het die Angolese konflik verleng.
- Enige ander relevante antwoord. (Enige 2 x 2) (4)

2.2.3. *[Onttrekking van inligting vanuit Bron 2B – V1]*

- Dat alle buitelandse troepe vanuit Angola en Namibië moet onttrek. (1 x 2) (2)

2.2.4 *[Interpretasie en analise van bewyse vanuit Bron 2B – V2]*

- Om die soewereiniteit van Angola te waarborg.
- Kuba wou verseker dat alle buitelandse magte Angola verlaat.
- Om te verseker dat die MPLA-regering nie benadeel word of in gedrang kom, indien Kuba Angola verlaat het nie.
- Enige ander relevante antwoord. (Enige 2 x 2) (4)

2.3 *[Vergelyking en interpretasie van bewyse vanuit Bronne 2A en 2B – V3]*

- In Bron 2A verskaf die VSA hulp en opleiding vir FAPLA en UNITA, en in Bron 2B word Savimbi as 'n belangrike bondgenoot van die VSA beskou.
- Beide bronne toon die Sowjetunie se ondersteuning vir die MPLA-regering.
- Bron 2A gee bewyse van Suid-Afrika se direkte ondersteuning van UNITA, terwyl Bron 2B Kubaanse finansiële en militêre ondersteuning vir die MPLA toon.
- Enige ander relevante antwoord. (2 x 2) (4)

2.4 2.4.1 *[Interpretasie en analise van bewyse vanuit Bron 2C – V2]*

- Om te wys dat hulle vooruitgang gemaak het in die oorlog en die vyand oorwin het.
- Dit was gebruik vir propaganda doeleindes.
- Om die moraal van die regeringsmagte te demp en terselfdertyd die moraal van UNITA te bevorder.
- Enige ander relevante antwoord. (Enige 2 x 2) (4)

2.4.2 *[Onttrekking van bewyse vanuit Bron 2C – V1]*

- UNITA (1 x 2) (2)

2.5 2.5.1 *[Interpretasie en evaluering van bewyse vanuit Bron 2D – V2]*

- Die stryd was die laaste groot geveg in die Angolese burgeroorlog waarin die buitelandse magte direk betrokke was.
- Die direkte konfrontasie tussen Kubaanse magte en die Suid-Afrikaanse weermag regimente, het tot die onttrekking van buitelandse magte in Angola gelei.
- Die onafhanklikheid van Namibië is deur die implementering van die VN se resolusie 434 bereik.
- Die SAW se militêre mag was deur Kuba in Cuito Cuanavale blootgestel.
- Enige ander relevante antwoord. (Enige 2 x 2) (4)

2.5.2 *[Interpretasie en evaluering van bewyse vanuit Bron 2D – V2]*

- Verskillende lande het betrokke geraak by die Angolese oorlog met hul eie verskillende doelwitte.
- Elke land of groep wil nie gesien word asof hulle verslaan was nie.
- As deel van die Koue Oorlog, was die Angolese burgeroorlog 'n ideologiese stryd wat in Afrika plaasgevind het.
- Enige ander relevante antwoord. (Enige 2 x 2) (4)

2.6 *[Interpretasie, analise en evaluering van bewyse/inligting vanuit relevante bronne – V3]*

- Buitelandse betrokkenheid in die burgeroorlog Angola as 'n terrein van die Koue Oorlog bevestig (Bron 2A).
- Die betrokkenheid van SA, Kuba, VSA, China en die USSR het die Angolese burgeroorlog tot internasionale vlak verhef (Bron 2A). (8)
- Die VSA en SAW ondersteun UNITA wat 'n sterk mag in Angola geword het (Bron 2A).
- China het militêre instruksies gestuur om FAPLA op te lei (Bron 2A).
- Weens hul jarelange verhouding met die MPLA, het Kuba beduidende steun aan die MPLA-regering gegee (Bron 2A).
- Die VSA het onvoorwaardelike ondersteuning aan Jonas Savimbi en UNITA gegee (Bron 2B).
- As gevolg van die VSA se betrokkenheid was die burgeroorlog verleng en dit het gelei tot die verslaan van die SAW.
- Kuba die skaal ten gunste van die Angolese regeringsmagte geswaai (Bron 2C).
- Kuba het hoëtegnologie MGD wapens tydens die slag van Cuito Cuanavale ontplooi (Bron 2D).
- Die SAW was verneder en totaal oortref (Bron 2D).
- Die militêre gebreke van die SAW was deur die Kubaanse regimente by Cuito Cuanavale blootgestel.
- Cuito Cuanavale was die laaste strooi vir die SAW (Bron 2D).
- Enige ander relevante antwoord.

Gebruik die volgende rubriek om en 'n punt toe te ken.

VLAK	KRITERIA	PUNTE
VLAK 1	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik bewyse op 'n elementêre wyse bv. toon min of geen begrip van hoe die buitelandse moondhede by die Angolese burgeroorlog betrokke geraak het. • Gebruik bewyse gedeeltelik of kan nie 'n paragraaf skryf nie. 	0–2
VLAK 2	<ul style="list-style-type: none"> • Bewyse is meestal relevant en hou met 'n groot mate verband met die onderwerp bv. toon 'n begrip van hoe die buitelandse moondhede by die Angolese burgeroorlog betrokke geraak het. • Gebruik bewyse op 'n basiese wyse om 'n paragraaf te skryf. 	3–5
VLAK 3	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik relevante bewyse bv. demonstreer 'n deeglike begrip van hoe buitelandse moondhede by die Angolese burgeroorlog betrokke geraak het. • Gebruik bewyse effektief in 'n georganiseerde paragraaf wat 'n begrip van die onderwerp toon. 	6–8

(8)
[50]

VRAAG 3: BURGERREGTEBEWEGING PROTES IN VSA, 1950's TOT 1970's**WAAROM WAS DIE SWARTMAGBEWEGING IN DIE VERENIGDE STATE VAN AMERIKA GEDURENDE DIE 1960's GESTIG?****3.1 [Onttrekking van bewyse vanuit Bron 3A – V1]**

- Hulle is arm.
- Hulle is swart. (2 x 1) (2)

3.1.2 [Onttrekking van bewyse vanuit Bron 3A – V1]

- Swart moet hulself in die swart gemeenskap organiseer
- Swart mense moet dinge vir hulself doen.
- Skep swart bewussyn wat die basis vir politieke mag sal voorsien.
- Slegs swart mense moet namens swart mense praat. (Enige 3 x 1) (3)

3.1.3 [Interpretasie en evaluering van bewyse vanuit Bron 3A – V2]

- Swartes kon hul eie sake sonder blanke betrokkenheid behartig.
- Swart mense was in staat om die wêreld te wys dat hulle op hulself kan staan.
- Dit het die mening dat swartes geen vordering sal maak sonder die blanke nie, aan die kaak gestel.
- Swartes in ander dele van die wêreld was aangemoedig om vir gelykheid te veg.
- Enige ander relevante antwoord. (Enige 2 x 2) (4)

3.1.4 [Interpretasie, evaluering en ontleding van bruikbaarheid van bewyse vanuit Bron 3A – V3]**BRUIKBAAR**

- Die bron verduidelik die uitdagings wat swartes in die gesig gestaar het in die VSA – dat hulle arm en swart is.
- Bied 'n filosofiese en politieke regverdiging vir die bevordering vir swart mense
- Die bron beroep op swart gemeenskappe om hul eie geveg te veg.
- Die bron moedig selfbeskikking onder swartes aan.
- Afrika is gesien as 'n goeie voorbeeld van hoe swartes hul eie lande kan beheer.
- Enige ander relevante antwoord.

NIE-BRUIKBAAR NIE

- Die bron kan gesien word as die bevordering van rasse-segregasie.
- Die bron kan lei tot die rasse-polarisasie van die Amerikaanse samelewing.
- Alle blankes sou as mense wat rassisme ondersteun beskou word.
- Enige ander relevante antwoord. (Enige 2 x 2) (4)

3.2 3.2.1 *[Verduideliking van 'n historiese konsep vanuit Bron 3B – V1]*

- Trots wat iemand het omdat hy deel uitmaak van 'n nasie en 'n verbintenis om die belang van daardie nasie te bevorder.
- Die Swartmagbeweging het trots onder swart mense aangemoedig.
- Enige ander relevante antwoord. (1 x 2) (2)

3.2.2 *[Onttrekking van bewyse vanuit Bron 3B – V1]*

- Hulle wou vryheid onmiddellik hê. (Enige 1 x 1) (1)

3.2.3 *[Interpretasie van inligting vanuit Bron 3B – V2]*

- Swartes het vir 'n lang tyd op vryheid sonder enige sukses aangedring.
- Vryheid sal nie kom indien Swartes nie daarvoor veg nie.
- Swartes moet blanke oorheersing in al sy vorms verwerp
- Swartes moet van hul gemeenskappe en ekonomiese aktiwiteite beheer neem
- Enige ander relevante antwoord. (Enige 2 x 2) (4)

3.2.4 *[Interpretasie van en inligting vanuit Bron 3B – V2]*

- Swartes moet veg totdat hulle hul vryheid behaal.
- Malcolm X het die niegewelddadige filosofie verwerp.
- Swartes moet hulself teen blanke brutaliteit beskerm.
- Enige ander relevante antwoord. (Enige 2 x 2) (4)

3.3 *[Vergelyking, interpretasie en evaluering van inligting vanuit Bronne 3A en 3B – V3]*

- Beide bronne verwys na die aandringing van vryheid vir Afro-Amerikaners.
- Beide bronne moedig swartes aan om verantwoordelikheid vir hul lot te neem.
- Beide bronne beklemtoon selfbeskikking vir swartes.
- Bron 3A verwys dat swart mense arm is, dit kan gekoppel word aan Bron 3B wat praat oor die behoefte vir swartes om in beheer van die ekonomie in hul gemeenskappe te wees.
- Enige ander relevante antwoord. (Enige 2 x 2) (4)

3.4 3.4.1 *[Onttrekking van inligting vanuit Bron 3C – V1]*

- Die term 'Negro' word met die jare van slawerny in Amerika geassosieer. (1 x 2) (2)

3.4.2 *[Interpretasie van bewyse vanuit Bron 3C – V2]*

- Dit het hul politieke uitsluiting vanaf die hoofstroom Afrikaanse lewe aangespreek.
- Dit bevorder swart identiteit en kultuur.
- Dit het op rassegelykheid aangedring.
- Swart kon identifiseer met die politieke ideale van die Swartmagbeweging.
- Enige ander relevante antwoord. (Enige 2 x 2) (4)

3.4.3 *[Onttrekking van bewyse vanuit Bron 3C – V1]*

- 'n Hoër rentekoers vir 'n verband gehef.
- Betaal minder as blankes terwyl hulle dieselfde werk doen.
- Het geweld vanaf blankes in die gesig gestaar. (Enige 2 x 1) (2)

3.5 3.5.1 *[Interpretasie van bewyse vanuit die visuele bron; Bron 3D – V2]*

- Die militantheid van die lede van die party – uniform en militêre houding.
- Die party het hul lede bewapen wat sigbaar was
- Die party was nie bang om geweld te gebruik om sy doelwitte te bereik nie.
- Enige ander relevante antwoord. (2 x 2) (4)

3.5.2 *[Interpretasie van bewyse vanuit Bron 3D – V1]*

- Om Afro-Amerikaners teen polisie brutaliteit te verdedig. (1 x 2) (2)

3.6 *[Interpretasie, analise en sintese van inligting uit relevante bronne te evalueer die mate van die sukses van desegregasie van skole – V3]*

- Swartmagbeweging was gevorm om vir die politieke, sosiale en ekonomiese regte van swart Amerikaners te veg (eie kennis).
- Om die probleme van armoede en rassisme aan te spreek (Bron 3A).
- Die beweging het probeer om die behoefte aan sielkundige gelykheid te benadruk (Bron 3A).
- Om te verseker dat swart mense op hul eie kan ontwikkel en in hul eie gemeenskappe (Bron 3A)
- Te bepleit dat swart mense dinge vir hulself moet (Bron 3A).
- Om 'n nuwe standpunt in te neem met betrekking tot die stryd vir vryheid en die gebruik geweld indien nodig (Bron 3B).
- Swartes was aangemoedig om blanke oorheersing te verwerp (Bron 3B).
- Swartes moes beheer neem van die ekonomie in hul gemeenskappe (Bron 3B)
- Om trots en aansien in swartes in te boesem (Bron 3C).
- Bevorder swart kultuur en identiteit (Bron 3C).
- Ten spyte van 'n paar prestasies van die Burgerregtebeweging, was swart mense nog steeds slagoffers van rassisme (Bron 3C).
- Enige ander relevante antwoord.

Gebruik die volgende rubriek om 'n punt toe te ken:

VLAK	KRITERIA	PUNTE
VLAK 1	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik bewyse in 'n elementêre wyse bv. toon min of geen begrip van waarom die Swartmagbeweging in die Verenigde State van Amerika gedurende die 1960's gestig was. • Gebruik bewyse gedeeltelik of kan nie 'n paragraaf skryf nie. 	0–2
VLAK 2	<ul style="list-style-type: none"> • Bewyse is meestal relevant en hou verband met 'n groot mate tot die onderwerp bv. toon 'n begrip van waarom die Swartmagbeweging in die Verenigde State van Amerika gedurende die 1960's gestig was. • Gebruik bewyse op 'n basiese wyse maar kan nie 'n paragraaf skryf nie. 	3–5
VLAK 3	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik relevante bewyse byvoorbeeld demonstreer 'n deeglike begrip van waarom die Swartmagbeweging in die Verenigde State van Amerika gedurende die 1960's gestig was. • Gebruik bewyse effektief in 'n georganiseerde paragraaf wat 'n begrip van die onderwerp toon. 	6–8

(8)
[50]

AFDELING B: OPSTELVRAE**VRAAG 4: UITBREIDING VAN DIE KOUE OORLOG – CHINA**

[Beplan en konstrueer 'n oorspronklike argument wat gebaseer is op relevante bewyse deur van analitiese en interpretasie vaardighede gebruik te maak.]

SINOPSIS

Die kandidaat moet 'n standpunt neem ten opsigte van of hulle saamstem of nie saamstem nie met die stelling nie. Nadat 'n standpunt ingeneem is moet die kandidaat gebruik maak van relevante historiese inhoud om hul gedagtegang te ondersteun.

HOOFASPEKTE

Kandidate moet die volgende aspekte in hul respons insluit:

- Inleiding: Kandidate moet aandui hoe Mao Zedong die Chinese ekonomie ten spyte van 'n hoë politiese en sosiale koste opgebou het. Hulle moet dan aandui of China 'n supermoondheid teen 1976 geword het. Stem jy saam of nie.

UITBREIDING

- Opkoms van Mao Zedong en die verklaring van die Republiek van China in 1949.
- Eerste vyfjaar-Plan, 1953–1958
- Groot Sprong Vorentoe, 1958: Mao se program van Sjina se oorhaastige oorgang na industriële sosialisme
- Landelike kollektivering – groot kommunes.
- Privaat eiendom was op beslag gelê deur die staat en mense was gedwing om in kommunale sale te eet.
- Aanvraag vir verhoogde staalproduksie was 'n kenmerk van die Groot Sprong Vorentoe.
- Alle burgers gemobiliseer na die produksie van staal deur die gebruik van agterplaas-oonde. Hierdie program was 'n mislukking, produseer nutteloos staal en stroping van die platteland van brandstof.
- Mislukte landbou eksperimentering.
- Produksiesyfers was onbetroubaar – gemanipuleer deur amptenare
- Groot Chinese hongersnood – 30 miljoen dood (1959–1962).
- Dit het gelei tot die mislukking van die Groot Sprong Vorentoe.
- Mao het uiteindelik erken dat foute gemaak was en het bedank as president van China, maar sy posisie as die voorsitter van die Kommunistiese Party van China gehou.
- In 1962 het Mao die verantwoordelikheid van die ekonomie aan President Liu Shaoqi en CCP se algemene Sekretaris Deng Xiaoping oorgegee, en van die politieke toneel onttrek.
- Die Kulturele Revolusie is deur Mao in 1966 van stapel gestuur.

- In sy siening China was besig om te verwesters.
- Hy het die Rooi Wagte daargestel – dit is groepe jong mense wat Mao verafgod het.
- Die Rooi Wagte was aangesê om almal wat in 'n posisie van gesag was aan te val bv. onderwysers, ouers, intellektuele, wetenskaplikes, ens. Hierdie mense was gedwing om te bely dat hulle 'vyande van die werkersklas' of 'kapitalistiese stropers' was. Baie was gemartel en vermoor.
- Groot optogte is gehou in Tiananmen Square, Beijing. Plakkate en prente van Mao was oral vertoon.
- Xiaoping en Liu Shaoqi was onthef van hul posisies. Liu sterf in die tronk in 1969.
- Sluiting van skole en universiteite vir meer as twee jaar
- Nywerheid het gely en produksie is byna gestop teen 1968; die ekonomie het in eengestort.
- Ten minste 'n miljoen mense het as gevolg van die Kulturele Revolusie gesterf.
- Mao het die Rooi Wagte beveel om hul aanvalle te stop in 1969 en wet en orde herstel. Mao het aangekondig dat die Kulturele Revolusie oor was, maar dit het jare geneem om alles terug te bring na normaliteit in fabriek, skole en plase.
- Enige ander relevante antwoord.

GEVOLGTREKKING

- Kandidaat moet hul argument met 'n relevante slot saamvat.

[50]

VRAAG 5: ONAFHANKLIKE AFRIKA: VERGELYKENDE GEVALLESTUDIE – DIE KONGO EN TANZANIË

[Beplan en konstrueer 'n oorspronklike argument wat gebaseer is op relevante bewyse deur van analitiese en interpretasie vaardighede gebruik te maak.]

SINOPSIS

Kandidate moet 'n kritiese bespreking maak van die suksesse en uitdagings wat Tanzanië en die Kongo in die gesig gestaar het met spesiale verwysing na die politieke, ekonomiese, kulturele en sosiale sfere van albei lande. 'n Behoorlike kontekstualisering van die kandidaat se reaksie word verwag. Die kandidate moet gedetailleerde vergelyking van die twee lande met toepaslike ondersteunende voorbeelde gee. Die kandidaat mag albei lande onder een kategorie of afsonderlik bespreek.

HOOFASPEKTE

Kandidate moet die volgende aspekte in hul respons insluit:

- **Inleiding:** Kandidate moet fokus op die uitdagings van die Kongo en Tanzanië na onafhanklikheid, met spesifieke verwysing na politieke en ekonomiese uitdagings.

UITBREIDING

Die Kongo – politieke uitdagings

- Kongo verkry onafhanklikheid vanaf België in 1960.
- Patrice Lumumba was eerste Minister van die koalisie regering – verkies – goeie betrekkinge met Rusland.
- Weste ongelukkig met Lumumba se politieke houding – beplan om hom te laat val.
- Politieke onstabiliteit heers.
- Politieke ambisies van Kasavubu, Tshombe en Mobutu.
- VSA en België sameswering met Kasavubu en Mobutu.
- Lumumba se val van mag en sluipmoord.
- Mobutu oornam tot mag.
- Kongo onder Mobutu se diktatuur.
- Verandering van naam na Zaïre.
- Mobutu se magsverwydering.
- Enige ander relevante antwoord.

Die Kongo – ekonomiese uitdagings: Zaïrianisasie van ekonomie

- Vervanging van buitelanders met onervare Kongo burgers.
- Gebrek aan vaardighede het gelei tot verwaarloosing en verrotting van sleutel infrastruktuur.
- Kongo het aansienlike natuurlike hulpbronne – maar steeds 'n arm land gebly
- Wanbestuur van die ekonomie onder Mobutu.
- Korrupsie en diefstal van staatshulpbronne.
- Een-produk ekonomie nie lewensvatbaar
- Regering nie in staat om sy buitelandse skuld te diens nie.
- In die 1970's bereik die inflasiekoers 100%.
- Swak infrastruktuur.
- Ontwikkeling van elite klasse.
- Kleptokrasie – regering deur diewe.
- Enige ander relevante antwoord.

Die Kongo – sosiaal en kultureel

- Pakke was verbied – vervang deur plaaslike klere.
- Maoïst se invloed op klere
- Politieke onstabiliteit het gelei tot armoede en lae lewensverwagting.
- Enige ander relevante antwoord.

Tanzanië – politieke prestasies en uitdagings

- Nyerere het in Afrika-sosialisme geglo
- Aanneming van die leierskapkode
- Een-party staat
- Eenheid met Zanzibar
- TANU en die aanneming van die Arusha-verklaring in 1967
- Aanneming van ujamaa as inhoud vir die Arusha verklaring
- Afrika-eenheid
- Enige ander relevante antwoord.

Tanzanië – ekonomiese uitdagings

- Implementering van ujamaa
- Verpligte beweging na ujamaa dorpe
- Weerstand teen ujamaa deur die kleinboere
- Konsep van familieskap en kommunale boerdery.
- Beperkte ekonomiese prestasies
- Beperkings – mislukkings van ujamaa en die ekonomiese impak
- Die impak van die IMF en Wêreldbank-lenings op Tanzanië
- Afhanklikheid op kontant-oeste en afname in voedselsekerheid
- Nyerere se toelating van die mislukkings van ujamaa
- Enige ander relevante antwoord.

Tanzanië – sosiale en kulturele uitdagings

- Ongeletterdheid uitgewis – verbeterings in onderwys
- Skole, klinieke en hospitale gebou
- Verbeterde primêre gesondheidsorg
- Verbeterde lewensverwagting
- Behuising uitdagings
- Voorsiening van kraanwater
- Afrikanisering
- Enige ander relevante antwoord.

GEVOLGTREKKING

- Kandidate moet argument met 'n relevante slot saamvat.

[50]

VRAAG 6: BURGERLIKE PROTES IN DIE VSA, 1950's TOT 1960's: DIE BURGERREGTE BEWEGING

[Beplan en konstrueer 'n oorspronklike argument wat gebaseer is op relevante bewyse deur van analitiese en interpretasie vaardighede gebruik te maak.]

SINOPSIS

Kandidate moet 'n standpunt inneem en relevante historiese bewyse gebruik om hul te ondersteun. Die verskeie veldtogte en die onderskeie prestasies moet bespreek word.

HOOFASPEKTE

Kandidate moet die volgende aspekte in hul respons insluit:

- Inleiding: moet fokus op die aanvaarde standpunt en die grondslag daarvan. Die kandidaat moet die benadering geneem word om te handhaaf 'n lyn van argument stel.

UITBREIDING

- Ongelykhede tussen swart en wit Amerikaners.
- Die rol van Martin Luther King Junior en die nie-geweldadige beleid
- 'Sit-ins'
- Vryheidsritte
- Die Birmingham-veldtog, April 1963
- Optog na die Lincoln-gedenkteken ('Memorial') in Washington, DC
- Die 1964 Burgerregtewet
- Die Selma-Montgomery optogte
- Stemregtewet, 1965

GEVOLGTREKKING

- Kandidate moet hul argument saamvat met 'n relevante slot met inagneming van die standpunt wat die inleiding in geneem was.

[50]

TOTAAL: 150